

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

**CIELOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI
A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z RUSKÉHO JAZYKA
ÚROVEŇ C1**

BRATISLAVA 2012

ÚVOD

Cieľom bilingválneho vzdelávania v druhom vyučovacom jazyku je, aby žiak po absolvovaní štúdia dosiahol z druhého vyučovacieho jazyka komunikačnú úroveň C1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (ďalej SERR). Ide o úroveň, po dosiahnutí ktorej je používateľ jazyka definovaný ako „skúsený používateľ“ (podľa SERR, s. 26).

Absolvent bilingválneho vzdelávania dokáže prezentovať v druhom vyučovacom jazyku aj odborné témy v rámci predmetov vyučovaných v danom jazyku. Dosiahnutie tejto komunikačnej úrovne z druhého vyučovacieho jazyka umožní žiakovi absolvovať maturitnú skúšku aj v príslušnej krajine, v ktorej sa hovorí daným jazykom.

Podmienkou dosiahnutia komunikačnej úrovne C1 je zvládnutie všetkých jazykových štruktúr, lexiky a komunikačných spôsobilostí, ktoré vymedzujú nižšie referenčné úrovne SERR (A1, A2, B1, B2).

Globálna stupnica Európskeho referenčného rámca pre jazyky uvádza, že na komunikačnej úrovni C1 žiak:

- sa dokáže vyjadriť plynulo a spontánne, takmer bez zjavnej námahy, bez zjavného hľadania výrazov,
- dokáže zvoliť vhodnú formuláciu zo širokých možností jazyka na to, aby sa jasne vyjadril bez nutnosti obmedzovať to, čo chce povedať,
- dokáže porozumieť širokému rozsahu náročných, dlhších textov a rozoznať ich implicitné významy,
- má zvládnutý taký široký lexikálny repertoár, ktorý mu umožňuje opismi ľahko prekonať prípadné medzery,
- dokáže využívať jazyk pružne a účinne na spoločenské, akademické či profesijné účely,
- dokáže vytvoriť zrozumiteľný, dobre usporiadaný a podrobný text na zložité témy (upravené podľa SERR, s. 26- 31).

I. Kompetencie

1. Všeobecné kompetencie

Žiak na úrovni C1 žiak uplatňuje medzipredmetové kompetencie a disponuje:

- **všeobecnými vedomosťami** – vedomosťami o krajinách, osobách, inštitúciách, udalostiach, procesoch, operáciách, vzťahoch a o krajinách, v ktorých sa daný jazyk používa,
- **sociokultúrnymi vedomosťami** – vedomosťami týkajúcimi sa spoločnosti a kultúry spoločenstva, v ktorých sa jazyk používa. Patria sem vedomosti o každodennom živote, životných podmienkach, medziľudských vzťahoch, hodnotách a presvedčeníach, znalosť reči tela, spoločenských konvencií a rituálneho správania sa,
- **interkultúrnym povedomím** – žiak získa vedomosti o spoločných črtách a rozdieloch medzi svojím „východiskovým“ svetom a „svetom cieľového spoločenstva,“
- **praktickými zručnosťami a schopnosťami** – schopnosťou správať sa v súlade s konvenciami, schopnosťou vykonávať bežné aj špecifické činnosti potrebné pri

práci, učení sa, trávení voľného času, vnímavosťou voči kultúre, schopnosťou prekonávať stereotypné vzťahy,

- **postojmi a motiváciou** - hodnotami, presvedčením, osobnostnými faktormi, kognitívnymi štýlmi,
- **schopnosťou učiť sa** – citom pre jazyk, komunikačným vedomím, schopnosťou osvojovať si výslovnosť, schopnosťou študovať, schopnosťou vyhľadávať a využívať materiály, nové technológie.

Žiak tieto vedomosti a spôsobilosti vedome získava, dopĺňa, kriticky hodnotí a uplatňuje.

2. Interkultúrne kompetencie

Interkultúrne kompetencie sú kompetencie, ktoré umožňujú rozvoj a lepšie pochopenie inakosti, vytvorenie väzby medzi kognitívnym a afektívnym učením sa, umožňujú nadobúdanie nových skúseností. Učiaci sa je schopný plniť úlohu sprostredkovateľa medzi účastníkmi dvoch (alebo viacerých) odlišných kultúrnych skupín a vlastnej kultúrnej skupiny. Interkultúrne vzdelávanie má preto za cieľ postaviť učiaceho sa do role sociálneho aktéra a nezameriavať sa prioritne na civilizačné znalosti. Naopak, rozvoj jazykovej výučby by mal smerovať k tomu, aby učiaci sa nadobudol otvorené, aktívne postoje a kritické pochopenie toho, ako pozitívne spracúvať inakosť. Cieľom je rozvíjať záujem o objavovanie kultúrnej rozmanitosti. Interkultúrne vzdelávanie je založené na dynamickom rozvoji kultúrnej a sociálnej identity učiaceho sa.

Žiak na úrovni C1 dokáže:

- pri stretnutiach s rozmanitými spoločenskými a kultúrnymi skupinami viesť komunikáciu spôsobom, ktorý hovoriacim umožní spoznávanie nového, pričom v rámci komunikácie akceptujú inakosť a kultúrnu rozmanitosť,
- vyvolať dialóg s cieľom pochopiť kultúrnu inakosť hovoriacich,
- pozitívne spracovať reakcie na nové poznatky a kultúrnu inakosť,
- plynulo prejsť zo spontánnej reakcie na inakosť k premyslenej a kontrolovanej reakcii,
- uprednostniť objektívny pohľad na kultúrnu novú situáciu pred afektívnym a osobným pohľadom na vec.

Obsah a rozvoj interkultúrnych kompetencií by mal špecifikovať cieľové stratégie vychádzajúce z vhodných diskurzívnych foriem, ktoré ponúkajú celý repertoár znalostí a mobilizujú dynamické intelektuálne postoje voči poznatkom o cieľovej kultúre, resp. vlastnej kultúre.

Interkultúrne kompetencie umožňujú pochopiť kultúrny fenomén ako objekt neustáleho posudzovania, ktorý často podporuje etnocentrizmus a intoleranciu, procesy kultúrnych závislostí a odcudzenia. Teda účelom rozvoja interkultúrnej edukácie je pôsobiť na tieto reprezentácie a negatívne postoje a viesť študentov k otvorenosti a pochopeniu kultúrnej identity. Jedná sa najmä o rozvoj medzikultúrnej osobnosti. Cieľom je, aby učiaci nielen komunicovali v cudzom jazyku, ale najmä sa zamyslel nad tým, čo hovorí (Beacco, 2010).

3. Komunikačná jazyková kompetencia

3.1 Jazyková kompetencia

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa okrem všeobecných kompetencií vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa jazykom hovorí.

Komunikačná jazyková kompetencia na úrovni C1 obsahuje tieto zložky:

- **lexikálna kompetencia**

Žiak má „široký lexikálny repertoár, dokáže pohotovo prekonávať medzery s pomocou opisov; zriedkavo hľadá vhodnejšie výrazy alebo uplatňuje stratégie vyhýbania sa. Dobre ovláda idiomatické a hovorové výrazy. Badať príležitostné menšie prehrešky voči gramatike a vetnej skladbe, ale bez významných chýb v slovnej zásobe“ (SERR, s.113).

- **gramatická kompetencia**

Žiak sa vie „vyjadrovať gramaticky veľmi presne, chyby robí len zriedkavo“ (SERR, s. 115).

- **sémantická kompetencia**

Žiak si uvedomuje vzťah slova k všeobecnému kontextu (referencia, konotácia), vzťahy medzi lexikálnymi jednotkami (synonymia/antonymia, hyponymia, kolokácia, vzťahy medzi časťou a celkom) a ovláda význam gramatických tvarov, gramatických kategórií, štruktúr a postupov.

- **fonologická kompetencia**

Žiak dokáže „variovať intonáciu a správne umiestňovať vetný prízvuk, aby vyjadril jemnejšie nuansy významu“ (SERR, s. 118).

- **ortografická, ortoepická kompetencia**

Žiak dokáže usporiadať text, členiť ho do odsekov, dôsledne používať interpunkciu a správne vyslovovať písanú formu jazyka (upravené podľa SERR, s. 119).

3.2 Sociolingválna kompetencia

Žiak dokáže:

- rozoznávať široký rozsah idiomatických a hovorových výrazov a uvedomuje si posuny medzi jednotlivými funkčnými štýlmi; občas mu však treba objasniť niektoré detaily, najmä keď je prízvuk hovoriaceho neznámy,
- sledovať filmy, ktoré vo veľkej miere uplatňujú slang a idiómy,
- pružne a účelovo používať jazyk na spoločenské účely vrátane emotívneho vyjadrenia, narážok a žartovania.

3.3 Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni C1 preukazuje vysoký stupeň zvládnutia pragmatických kompetencií, ako je prispôsobivosť, striedanie partnerov pri diskusii, rozvoj tematických zložiek, koherencia a kohézia, plynulosť rečového prejavu a presnosť propozície.

Žiak dokáže:

- prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a partnerovi v komunikácii a dokáže si zvoliť vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam,

- pohotovo vybrať vhodnú frázu, pomocou ktorej vhodne uvedie svoj príspevok tak, aby sa mohol ujať slova a ponechal si ho počas premýšľania,
- podať prepracované a premyslené opisy a rozprávania, pričom do nich dokáže začleniť vedľajšie témy, rozvinúť základné myšlienky a urobiť vhodný záver,
- vecne, plynulo a správne štruktúrovať svoju reč a dokáže tak ovládať slohové útvary, spojovacie a kohézne prostriedky,
- sa plynulo a spontánne vyjadrovať, bez väčšieho úsilia,
- presne hodnotiť názory a výroky v závislosti od stupňa, napríklad istoty, neistoty, presvedčenia, pochybnosti, pravdepodobnosti atď.

II. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Komunikačné činnosti a stratégie rozoznávame:

- receptívne: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením,
- produktívne: ústny prejav, písomný prejav
- interaktívne: čítanie + ústny/písomný prejav, počúvanie + ústny/písomný prejav

Za použitia týchto komunikačných činností a stratégií žiak dokáže primeraným spôsobom realizovať svoje komunikačné potreby a zámery v konkrétnej situácii na úrovni C1.

1. Počúvanie s porozumením

Žiak dokáže:

- porozumieť dlhšiu reč na abstraktné a zložité témy,
- rozoznať široký rozsah idiomatických a hovorových výrazov a uvedomovať si stylistické posuny,
- sledovať dlhšiu reč, dokonca aj keď nie je zreteľne štruktúrovaná a keď sú vzťahy vyjadrené iba v náznakoch,
- vybrať podstatu, detail, účel a hlavné body,
- vybrať, zvoliť a zahrnúť detailné informácie, ktoré sú potrebné na vykonanie činností (ak je k dispozícii viacero zdrojov),
- relatívne ľahko sledovať väčšinu prednášok, diskusií a debát,
- vybrať si konkrétne informácie z verejných oznámení napriek ich nedostatočnej zvukovej kvalite, napríklad na stanici, športovom štadióne atď.,
- dokáže identifikovať jemnejšie detaily vrátane naznačených postojov a vzťahov medzi hovoriacimi.

2. Čítanie s porozumením

Žiak dokáže:

- podrobne porozumieť dlhým zložitým textom, za predpokladu, že si ťažšie úseky môže opäť prečítať,
- porozumieť ľubovoľnej korešpondencii, ak môže príležitostne použiť slovník,
- rýchlo zbežne prečítať dlhé texty v rámci svojej špecializácie a zachytiť kľúčové informácie,
- rýchlo rozoznať obsah a dôležitosť novinových správ, článkov,
- podrobne porozumieť širokému spektru dlhých, zložitých textov, s ktorými sa môže stretnúť v spoločenskom, profesijnom alebo akademickom živote,

- identifikovať jemné významové odtienky postojov a vyslovených aj nevyslovených názorov,
- podrobne porozumieť dlhým, zložitým návodom týkajúcim sa nového zariadenia alebo postupu,
- preukázať dôkladné porozumenie (článkov v odborných časopisoch, príručiek, špecializovaných vedeckých publikácií),
- preukázať pochopenie postojov a názorov, ktoré sú len naznačené.

3. Písomný prejav

Žiak dokáže:

- napísať jasný, dobre štruktúrovaný text na zložité témy,
- usporiadať text, členiť ho do odsekov a dôsledne používať interpunkciu,
- písomne vysvetliť postoje, názory, argumentovať,
- vybrať si jazykový štýl, slovnú zásobu, ktoré najviac vyhovujú prijímateľovi, ako i téme a žánru písomného prejavu,
- v osobnej korešpondencii sa vyjadriť jasne a presne, vrátane použitia emócií,
- robiť si podrobné poznámky počas prednášky na témy v svojej oblasti záujmu alebo svojho odboru/predmetu štúdia.

4. Ústny prejav

Ústna interakcia (dialóg, diskusia, vyjednávanie, pohovor..)

Žiak dokáže:

- ľahko udržiavať diskusiu, dokonca aj na abstraktné, zložité a neznáme témy,
- reagovať na otázky a komentáre a vhodne odpovedať na argumenty diskusie,
- pohotovo používať jazyk na spoločenské účely vrátane vyjadrenia emócií, narážok a vtipu,
- klásť upresňujúce otázky, aby sa uistil, či pochopil, čo chcel hovoriaci povedať, a aby získal vysvetlenie dvojznačných informácií.

Ústna produkcia (monológ, prezentácia, prednáška...)

Žiak dokáže:

- detailne opísať osoby, udalosti, predmety, situácie, činnosti,
- predniesť oznámenia, správne klásť dôraz a intonovať,
- predniesť jasnú, dobre štruktúrovanú prednášku na zložitú tému,
- rozviesť a podporiť svoje názory vedľajšími argumentmi, dôvodmi a vhodnými príkladmi,
- spätne preformulovať to, čo chce povedať, keď narazí na problém.

III. Funkcie jazyka

Funkcie jazyka tvoria základ komunikácie. Žiak ich musí ovládať, aby sa komunikácia v cudzom jazyku mohla uskutočniť. Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave. Uvedené kompetencie a funkcie sú špecifické pre komunikačnú úroveň C1 a logicky nadväzujú na kompetencie a funkcie stanovené pre nižšie

úrovne.

Kompetencia	Funkcie jazyka
Presne vyjadriť postoje a pocity	- Presne vyjadriť postoje. - Vyjadriť istotu.
Vyjadriť istotu, pravdepodobnosť a pochybnosti	- Vyjadriť istotu. - Vyjadriť pravdepodobnosť. - Vyjadriť pochybnosti. - Vyjadriť abstraktné myšlienky.
Zhrnúť, zhodnotiť a interpretovať informáciu	- Zhrnúť informáciu. - Zhodnotiť informáciu. - Porozumieť zámeru ironického textu aj s narážkami. - Interpretovať informáciu.
Uvažovať a tvoriť hypotézy o príčinách a dôsledkoch	- Uvažovať o príčinách a dôsledkoch - Tvoriť hypotézy o príčinách a dôsledkoch
Vyjadriť stupeň istoty (odtienky) presvedčenia a názoru	- Vyjadriť stupeň istoty presvedčenia. - Vyjadriť sa váhavo, nejednoznačne. - Presvedčivo obhajovať svoj názor. - Spontánne reagovať na správy a rozhodnutia. - Vyjadriť reakciu na názor. - Vyjadriť sa k odbornej téme.
Kritizovať a prehodnotiť	- Vyjadriť kritiku. - Prehodnotiť niečo.
Systematicky argumentovať, zdôvodňovať	- Systematicky rozvíjať argumenty. - Prijat' argument, dôvod. - Priznať súhlasné stanovisko. - Odpovedať na protiargumenty - Hľadať riešenia a prezentovať výsledok kontroverzného rozhovoru.
Presvedčivo obhájiť svoj názor	- Zdôrazniť myšlienku. - Zdôrazniť pocit. - Zdôrazniť problém.

IV. Komunikačné témy, slovná zásoba, typy textov a žánrov

1. Komunikačné témy

Cieľom jazykového vzdelávania je, aby žiak na komunikačnej úrovni C1 “dobre ovládal široký rozsah jazyka a vedel sa vyjadriť o širokom rozsahu všeobecných, odborných alebo každodenných tém bez toho, aby musel obmedziť to, čo chce povedať” (podľa SERR, s. 30).

Komunikačné témy pre úroveň C1 preto nie je možné vyčerpávajúco a taxatívne definovať. Je potrebné ich chápať rámcovo. Uvedené komunikačné témy sú rovnaké pre všetky jazyky, ktoré sa vyučujú ako druhý vyučovací jazyk.

A Oblasť osobného života

1. Rodina a spoločnosť

Vzťahy medzi ľuďmi
Dospievanie
Osobné perspektívy
Osobnostný a sociálny rozvoj
Sociálna spolupatričnosť

2. Domov a bývanie

Bývanie v rodine
Bývanie mimo rodiny,
Životné štýly
Ideálne bývanie

3. Starostlivosť o zdravie

Choroby a nehody,
Tradičná, alternatívna medicína,
Starostlivosť o telo
Zdravý spôsob života
Nemocnice a zdravotné strediská
Lekáreň a lieky, riziká, vedľajšie účinky

4. Voľný čas

Knihy a literatúra
Filmy a médiá
Výstavy a veľtrhy
Kultúra a jej vplyv na človeka
Umenie a rozvoj osobnosti

B oblasť verejného života

5. Multikultúrna spoločnosť

Aspekty globalizácia
Demografické zmeny
Migrácia, xenofóbia, tolerancia
Jazyková rôznorodosť
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

6. Človek a spoločnosť

Spoločenský život
Politický život
Občianska zodpovednosť
Cirkvi a náboženské vyznania
Marginalizované skupiny

7. Človek a príroda

Spoločnosť a životné prostredie
Ekológia
Chránené krajinné oblasti
Trvalo udržateľný rozvoj

8. Hospodárstvo

Hospodársky rozvoj
Vzdelanostná spoločnosť
Ekonomika a obchod
Cestovný ruch

9. Veda a technika

Technický pokrok
Informačno-komunikačné technológie
Veda v službách ľudstva
Riziká vedeckého a technického rozvoja

10. Obchod a služby

Nákupné zariadenia,
Konzumný spôsob života
Reklama
Banky
Pošty a telekomunikácie
Kultúra nakupovania a služieb

11. Krajiny a miesta

Slovensko v EÚ
Európska únia
Urbanizácia Slovenska a Európy
Krajiny a svetadiely

C vzdelávacia a pracovná oblasť

12. Vzdelávanie

Práva a povinnosti pri vzdelávaní
Vzdelávacie systémy
Svet práce
Odborná profilácia
Celoživotné vzdelávanie

13. Šport

Vplyv športu na rozvoj osobnosti
Nové trendy v športe
Fair play športového zápolenia
Športové udalosti

14. Mládež a jej svet

Predstavy mládeže o svete
Vzory a ideály
Vzťahy medzi generáciami

15. Zamestnanie

Voľba zamestnania
Pracovný trh

Pracovné činnosti a profesie
Pracovné podmienky
Nezamestnanosť

16. Slovensko a krajiny, ktorých jazyk sa učím

Študijná a pracovná mobilita
Vybrané historické a kultúrne špecifiká rôznych krajín
Vybrané osobnosti
Jazyk ako spoločenský a kultúrny prostriedok

2. Typy textov a žánrov

Skúsený používateľ jazyka už dokáže narábať so širokým spektrom textových druhov a žánrov, a to rovnako ako ich recipient (poslucháč, čitateľ), aktívny tvorca – producent (autor písomných textov, rozprávač, prednášajúci) alebo ako účastník interakcie s inými (účastník dialógu, diskusie, pýtajúci sa alebo odpovedajúci pri pohovore).

Na komunikačnej úrovni C1 sa predpokladá výskyt nasledujúcich typov textov a práca s nimi:

Recepcia

- široký rozsah autentického nahraného a vysielaného zvukového materiálu, čiastočne aj v nespisovnom jazyku – rozhlasové a televízne vysielanie, oznamy, hlásenia, pokyny),
- filmy, ktoré obsahujú špecifické výrazy ako slang, idiómy, ustálené slovné spojenia,
- odborné diskusie, prezentácie, divadelné predstavenia,
- publicistické texty (eseje, články v časopise, kritiky, fejtóny, reportáže, recenzie, úvodníky, komentáre),
- neformálne listy, články, blogy, e- maily,
- odborné články.

Produkcia

- formuláre, dotazníky,
- odporúčanie, žiadosť, sťažnosť, reklamácia,
- korešpondencia, motivačný list, životopis,
- poznámky z prednášok, správa, blog, esej,
- jasný, podrobne štruktúrovaný a syntakticky správny opis a imaginatívny text,
- príbeh, esej, recenzia,
- referát, správa, diskusný príspevok.

Interakcia

- neformálna diskusia,
- formálna diskusia, debata,
- pracovný pohovor,
- kritické poznámky alebo nesúhlas, s minimalizovaním prípadnej urážky,
- vyjednávanie, spoločné plánovanie.

3. Štylistika (Štylistické vedomosti)

Žiak vie:

- rozlíšiť, zaradiť a prakticky použiť písaný alebo hovorený text v hovorovom, náučnom, publicistickom, administratívnom a umeleckom jazykovom štýle,
- rozlíšiť, zaradiť a prakticky použiť v písanej a hovorenej podobe základné slohové postupy (informačný, rozprávací, opisný, výkladový a dialogický) a základné slohové útvary:
informačné útvary – napr. oznámenie, inzerát, anketa, test;
administratívne útvary – napr. protokol, zápis, žiadosť, štruktúrovaný životopis, motivačný list, súkromný list, úradný list, objednávka, sťažnosť, rozprávanie, opis, charakteristika,
publicistické útvary – napr. správa, úvodník, glosa, kritika, recenzia, fejtón, reportáž, interview,
náučné útvary – napr. referát, prednáška, komplexná žiacka práca, anotácia, resumé, úvaha, esej;
umelecké útvary – napr. úvaha, esej, lyrické, epické a dramatické umelecké diela;
hovorové útvary – napr. rozprávanie.

4. Slovná zásoba

Žiak ovláda slovnú zásobu definovanú pre nižšie komunikačné úrovne A1 až B2, ktoré sú stanovené v pedagogickej dokumentácii (príloha Štátneho vzdelávacieho programu). Na úrovni C1 ju rozšíri o lexiku z rôznych oblastí, najmä však o populárno-vedeckú a odbornú, vyplývajúcu z daného odboru štúdia žiaka, ale aj o bežné ekonomické, právne a technické výrazy potrebné v bežnom živote.

Slovná zásoba je na tejto úrovni natoľko rozsiahla, že ju nie je možné taxatívne vymedziť. V ústnej a písomnej komunikácii je používanie slovnej zásoby oproti nižšej úrovni presnejšie, žiak rozoznáva jemnejšie odtienky vo význame slov, vyjadruje sa precíznejšie, využíva odbornú slovnú zásobu a špecifickejšie výrazové prostriedky.

Žiak vie:

- používať synonymá, homonymá, antonymá, homofónny, časté frazeologizmy,
- vysvetliť význam osvojených slov opisom, výkladom, synonymom, prekladom
- použiť bežne využívané skratky, slovné spojenia,
- pochopiť viacvýznamovosť slova v rôznych kontextoch,
- použiť ustálené slovné spojenia a idiómy,
- použiť hovorový jazyk,
- odhaliť „falošných priateľov“ – slov a fráz, ktoré v cudzom a materinskom jazyku znejú podobne, ale majú iný význam,
- odlíšiť formálne a neformálne registre v písomnej aj ústnej forme,
- porozumie rôznym variantom druhého vyučovacieho jazyka,
- chápe významové rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou,
- tvorí nové slová predponami, príponami, skladaním, odvodzovaním,
- pochopí internacionalizmy a odvodené slová,
- dešifruje frekventované skratky a skrátene slová,
- chápe viacvýznamovosť slov v rôznych kontextoch,
- vie tvoriť nové slová sufixami (ВУЗ – вузовец, клевета - клеветник, skladaním (газ+провод – газопровод, Педагогическое высшее учебное заведение – педвуз), prefixami (предобрый, небольшой), odvodzovaním (двое – удвоить, ах! – ахнуть),
- používa rôzne druhy slovníkov: prekladový, výkladový, frazeologický,

- vie nájsť vhodnú lexému vo viacvýznamovom slovníkovom hesle,
- rozlišuje rôzne nárečia a rozumie im.

5. Lexikológia

Žiak vie:

- vie pracovať so slovníkmi a pozná prekladový, výkladový, frazeologický,
- synonymický slovník a odborné prekladové slovníky,
- pozná a vie použiť slová, ktoré majú jeden význam (**паровоз, молодёжь, Москва...**),
- pozná a vie použiť slová, ktoré majú viacej významov (**голова, работа, чёрный...**),
- pozná a vie použiť **metaforu** – **иголка** (и. швейная, и и. хвойного дерева), **колокольчик** (металлический, и цветок),
- pozná a vie použiť **metonymiu** – **аудитория** (miestnosť, aj poslucháči v nej), **работа** (označuje dej, aj výsledok – работа начинается в 6 часов, работа лежит на столе...),
- pozná a vie použiť **synekdochu** – **голова** (časť tela, ale aj vo význame múdreho človeka – директор – это голова!...),
- pozná, rozlišuje a vie použiť **homonymá**:
 - a) fonetické - homofóny **пруд – прут, глаз – глас, луг – лук**,
 - b) gramatické – **мой** (rozk. spôsob slovesa мыть) – **мой** (zámeno),
 - c) lexikálne – **слог** (časť slova) – **слог** (jazykový štýl),
- pozná, rozlišuje a vie použiť **synonymá**:
 - a) sémantické – **неплохой – хороший – отличный, тепло – жарко**,
 - b) štylistické – jedno slovo je napr. zastarané, druhé súčasné, hovorové,
 - c) odborné, neutrálne... – **глаза – очи, лицо – морда – харя, отчизна – родина**,
- pozná, rozlišuje a vie použiť **antonymá**: **хороший – нехороший/плохой - , подземный – надземный, близкий – далёкий, весёлый – грустный...**

6. Frazeológia

Žiak pozná a vie správne použiť, resp. porozumie z kontextu:

- voľné spojenia – **красивая картина, хорошая книга**,
- viazané spojenia:
 - frazeologické zrasteniny – **спустя рукава, у чёрта на куличках**,
 - frazeologické celky – **вешать лапшу на уши, язык чесать**,
 - frazeologické spojenia – **воздушный замок, потупить глаза**,
- pôvodnú ruskú lexiku – **мать, ткань, мёд, квас, дом, берёза, ветер, коза, конь, дядя, белка, поцелуй**,
- prevzaté slová z iných jazykov – **сахар, баня, крест, власть, раб, логика, математика, декан, республика, тулуп, чулок, изюм, шашлык, утюг, таракан, акула, якорь, Игорь, Олег, солдат, штемпель, вундеркинд, брюки, зонтик, футбол, ринг, пальто, сосиски, кофе, соната, салфетка**,
- základnú lexiku z hľadiska použitia:
 - neutrálnu lexiku – **стол, дом, река, дерево, петь, работать, театр, картина**,
 - nárečovú lexiku (vie ju porozumieť, vydedukovať na základe kontextu) – **куток** (угол), **гутарить** (говорить), **летос** (этот год), **лонис** (в прошлом году),
 - odbornú lexiku (terminológiu) – **контейнер, силикат, бульдозер**,
 - slangovú, žargónovú mládežnícku lexiku – **тачка** (автомобиль), **бабки** (деньги), **клава** (компьютерная клавиатура), **махаться** (драться),
- pozná typy tvorenia slov – napr. predponami, príponami, skladaním, zmenou na iný

slovný druh, skracovaním.

V. Jazyková zložka predmetu

Žiak na úrovni C1 je skúseným používateľom jazyka. Je schopný komunikovať ľahko a spontánne. Má rozsiahlu slovnú zásobu a dokáže si vybrať vhodný výraz pre svoj komunikačný zámer. Bez väčšieho úsilia produkuje jasný, gramaticky správne postavený prehovor, ktorý ilustruje efektívne využívanie jazykových štruktúr. Žiak na úrovni C1 má zvládnuté všetky jazykové prostriedky na nižších komunikačných úrovniach. Dôsledne udržiava vysoký stupeň gramatickej presnosti, omyly sú zriedkavé a je ťažké ich identifikovať (SERR, s. 115, 2006). Žiak okrem využívania jazykových štruktúr a komunikačných stratégií dokáže používať javy, ktoré sú v jazyku komplexné a výnimočné. Nižšie uvedená špecifikácia jazykovej zložky predmetu uvádza príklady jazykových javov, ktoré sa do značnej miery vyskytli aj na nižších komunikačných úrovniach a sú rozšírené o javy špecifické pre úroveň C1.

Ilustratívna špecifikácia jazykovej zložky predmetu ruský jazyk a interkultúrnych vedomostí

Nasledujúce príklady ilustrujú funkcie jazykových prostriedkov. Príklady uvádzané pri jednotlivých gramatických javoch zdôrazňujú funkčnosť gramatických štruktúr. Z toho dôvodu príklady slúžia len na ilustráciu.

I. Fonetika a fonológia

Žiaci ovládajú výslovnosť a rozumejú originálnemu hovorenému textu, vysielaniu v rozhlase a televízii, filmu. Vedia porozumieť subštandardnému hovorenému textu s nárečovými prvkami intonácie a výslovnosti.

1. Fonetika

1.1 Prízvuk samohlások, intonácia, redukcia

Žiak:

- ovláda výslovnosť samohlások podľa postavenia (na začiatku slova, po spoluhláske, pred prízvukom a pod.), ovláda vokalickú redukciu,
- výrazne rozlišuje výslovnosť **и, ъ**, vie, kedy sa **и** číta mäkko a kedy tvrdo,
- ovláda stály a pohyblivý prízvuk v osvojených slovách, vie slová, v ktorých sa nachádza **-ѐ-**, ktoré je vždy prízvučné,
- ovláda slová, ktorých význam alebo pád sa líši iba prízvukom a v grafickej podobe sú rovnaké, napríklad: **замок – замок, мука – мука, руки – руки, города – города, плачу – плачу** a pod.,
- ovláda rytmus a intonáciu oznamovacích, opytovacích, rozkazovacích a zvolacích viet,
- rozozná a vie použiť rytmus a intonáciu emocionálne hodnotiacich viet,
- rozozná a vie použiť rytmus a intonáciu nadvetných celkov.

1.2 Tvrdosť a mäkkosť spoluhlások

Žiak ovláda výslovnosť:

- tvrdých a mäkkých spoluhlások,
- tvrdých a mäkkých slabík (s jotovanými a nejotovanými samohláskami, s tvrdým a mäkkým znakom),
- zvratnej častice **-ся (-тся, -ться)**,
- adjektívnych koncoviek **-ого, -его**,
- spoluhlások a spoluhláskových skupín: **-ш-, -ж-, -ш-, -щ-, -дц-, -цы-, -ки-, -ги-, -хи-, -чт-, -чн-, -гк-, -гч-, -стн-, -здн-, -лнц-** zdvojených spoluhlások **-нн-, -сс-, -лл**,
- spoluhlások na konci slova (spodobovanie): **-ов**,
- vie správne vysloviť predložky **в, с, от, к, без, об** so slovami začínajúcimi sa na samohlásku (нар. в окне, с отцом, об этом) ,
- ovláda frekventované slová so zvláštnou výslovnosťou, нар. здравствуйте, пожалуйста, сегодня, сейчас, конечно, что,
- ovláda fonetické javy, ako zmäkčovanie spoluhlások (napríklad гость, гостить, гвоздь, сделать, съесть, ...), asimiláciu a neutralizáciu znelosti (napríklad готов, кров, второй, готовьте, кровь, любовь, автомобиль, ...), zdvojenie spoluhlások (napríklad **-жж-** вожжи, **-сж-** сжечь, **-зж-** приезжать ...) a zjednodušenie spoluhláskových skupín (napríklad **-дс-** городской, **-тс-** детский...),
- vie osobitosti výslovnosti cudzích slov v ruštine - nezmäkčenie **-те-, де-** , napríklad интенсивный, стенд, потенциальный, интернет, демонтаж,
- vie výslovnosť neredukovaného **-о-** najmä v cudzích nesklonných slovách, napríklad Мопассан, какао, Конан Дойл, Шопен.

2. Grafická stránka jazyka – pravopis

Žiak:

- ovláda správne písanie všetkých malých i veľkých písmen ruskej abecedy, rozdiely medzi hláskou a písmenom, ruskú azbuku v abecednom poriadku,
- vie prečítať rukopisný text, ktorý je napísaný rodeným Rusom alebo je ťažšie čitateľný,
- ovláda bežne používané skratky,
- vie vyjadriť graficky mäkkosť a tvrdosť párových spoluhlások,
- vie vyjadriť graficky **-й-** v rôznych polohách,
- aplikuje vedomosti o písaní samohlások po spoluhláskach **-ж-, -ч-, -ш-, -щ-, -ц**,
- ovláda pravopis slabík **-ки-, -ги-, -хи-**,
- aplikuje vedomosti o písaní záporovej častice **не** pri slovesách,
- správne píše mäkký znak v slovesných tvaroch,
- ovláda pravopis zdvojených spoluhlások vo frekventovaných ruských a prevzatých slovách (napríklad **русский, Россия, класс, искусство...**),
- aplikuje poznatky o písaní predpôň **раз-/рас-, из-/ис-, воз-/вос-, без-/бес-** ,
- správne píše názvy národov, národností a obyvateľov miest,
- aplikuje vedomosti o písaní čiarky (za oslovením, pred a za slovom napríklad **пожалуйста...**),
- správne používa interpunkčné znamienka v osvojených typoch viet,
- vie, že pravopis neprízvučných samohlások sa preveruje prízvuknými vo všetkých tvaroch toho istého slova, napríklad v slove вода a jej tvaroch воду, водой... sa po **в** vždy bude písať **о**, lebo neprízvučná je slabika **во-** (vo všetkých tvaroch slova колхоз-колхоза, bude slabika **ко-** neprízvučná; vo všetkých tvaroch slova вопрос-вопроса bude slabika **во-** neprízvučná, ...),

- vie, že mäkkosť spoluhlások podmienená nasledujúcou mäkkou spoluhláskou sa pravopisne neznázorňuje, uplatňuje sa len vo výslovnosti, napríklad **гость** [gos`tʲ],
- ovláda pravopis mäkkých spoluhlások, ktorá sa vyjadruje alebo nasledujúcou samohláskou **е, ё, ю, я** (**лейтенант, лёд, любовь, лягушка...**), alebo osobitným písmenom **ь** (**судьба, борьба, янтарь, тетрадь, словарь...**),
- vie pravidlá pravopisu slov začínajúcich sa **и** (**искать – отыскать**),
- ovláda kedy po **ж, ш, ц, ч, щ** píšeme **а, у** v ruských (vždy **жа, жу, ша, шу, ца, цу, ча, чу, ша, шу**) a cudzích slovách aj **я, ю** (**шю – парашют, жю – жюри, цю – Цюрих**),
- vie, kde sa píše **-ё-, -е-** po **ш, ж, ч щ** (**защищён – защищена, сожжёт-выжжет, чёрный-чернить, шёпот-шептать, жёны-жена, щётка-щетина...**),
- vie slová, v ktorých sa píše **и, ы** (**цирк, циркуль, авиация, отцы, пальцы, цыплёнок...**),
- ovláda, že po **к, г, х** sa píše **а, е, о, у, и** – **кино, кухня, кот, каток, ноги, хоккей...** a v cudzích slovách aj **ю, я** – **Кюри**,
- vie pravopis mäkkého a tvrdého znaku (**статья, горький, восьмилетний, съест, объехать, трёхъярусный...**),
- ovláda písanie veľkých písmen (**Словацкая Республика, Российская Федерация, Москва, Министерство культуры Российской Федерации...**).

II. Morfológia a syntax

1. Morfológia (tvaroslovie)

1.1 Podstatné mená

Žiak vie:

- určiť rod a číslo podstatných mien (poznajú rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou),
- rozlišovať životné a neživotné podstatné mená, správne tvoriť 4. pád množného čísla,
- skloňovať podstatné mená podľa tvrdých a mäkkých skloňovacích vzorov,
- skloňovať frekventované podstatné mená neproduktívneho typu (**брат, друг, сын, путь, мать, дочь, имя, время ...**),
- tvoriť 1. pád množného čísla frekventovaných podstatných mien koncovkou **-а/-я** (**адреса, берега, учителя, поезда ...**),
- používať správne predložkové väzby podstatných mien,
- skloňovať ruské a cudzie priezviská,
- slová, ktoré majú iba tvar jednotného čísla (**изюм, картофель, лапша, мебель, молодёжь, посуда...**),
- rozlíšiť nesklonné podstatné mená (**бюро, кино, метро, пальто, кафе, кофе, такси, меню, атташе, леди, кенгуру, какаду, Брно, Торонто, США, РФ...**),
- rozlíšiť rodovú príslušnosť podstatných mien zakončených na **ж, ш, ч, щ**, ktorá vyplýva len z grafiky (v mužských p.m. sa nepíše mäkký znak – **нож, марш, луч, плащ...**, v ženských p. m. sa píše mäkký znak – **молодёжь, брошь, речь, вещь...**),
- rozlíšiť mužský rod v 1. páde j. č. pri slovách zakončených na **-а, -я** (**Ваня, Миша, дядя, юноша, судья, дедушка...**),
- z kontextu určiť rod (**инженер – директор – профессор – автор – врач ... сказал/а**).

1.2 Prídavné mená

Žiak vie:

- skloňovať akostné a stavové prídavné mená a spodstatnené prídavné mená podľa tvrdého a mäkkého skloňovacieho vzoru,
- tvoriť k prídavným menám synonymá, antonymá,
- tvoriť jednoduchý a opisný tvar 2. stupňa prídavných mien,
- tvoriť jednoduchý a opisný tvar 3. stupňa prídavných mien,
- tvoriť správne tvary privlastňovacích prídavných mien (отцов, мамин...),
- správne spájať prídavné mená s podstatnými menami (rod, číslo, pád – чёрный кофе...),
- tvoriť krátke tvary prídavných mien (красивый – красив, великий-велик, горячий – горяч...),
- vyjadriť predmet porovnávania (Золото дороже серебра. Золото дороже, **чем** серебро.).

1.3 Zámená

Žiak vie:

- tvoriť správne tvary osobných a privlastňovacích zámen vo všetkých pádoch,
- používať správne tvary opytovacích a vzťahných zámen (кто, что, какой, который, чей...),
- tvoriť a správne používať ukazovacie zámená (этот, тот, такой...),
- správne používať neurčité a záporné zámená (кто-то, что-то, кто-нибудь, кое-кто, никто, ничто, никакой, ничей, некий, ...).

1.4 Číslovky

Žiak vie:

- pravopis čísloviek – písanie mäkkého znaku (iba jeden v jednej jednoslovnej číslovke), písanie jednotiek, desiatok, stoviek... oddelene (сорок один, сто пятьдесят два...)
- rozlišovať základné a radové číslovky,
- používať správne tvary základných čísloviek od 1 - 1 000 000 000, skloňovať ich,
- tvoriť správne tvary radových čísloviek a skloňovať ich,
- tvoriť a používať správne tvary čísloviek v dátumoch a letopočtoch,
- vyjadriť rozdiel hodnôt (старше на 5 лет, выше на 2 метра...),
- vyjadriť približnosť (лет 30, часов в шесть...),
- vyjadriť čas (половина пятого, без десяти восемь...),
- používať desatinné čísla, percentá, zlomky,
- spájať základné číslovky s podstatnými menami (один час/год – два часа/ года– двенадцать часов/лет...),
- používať skupinové (hromadné) číslovky (двое котят – два котёнка, двое друзей, трое студентов, четверо детей, четверо сапог – четыре пары сапог...),
- správne používať násobné číslovky **раз, -жды, в** (один раз – однажды, в пять раз больше...),
- vyjadriť podielnosť (по три, по десяти...), približnosť (приблизительно, примерно, почти, с лишним...), zvýšenie, zníženie (снизить/повысить цену на 27 рублей...).

1.5 Slovesá

Žiak vie:

- používať a rozlišovať správne tvary slovies 1. a 2. časovania v prítomnom, minulom aj budúcom čase,
- tvoriť neurčitok slovies zakončených na **-ТЬ, -ТИ, -ЧЬ** (писать, идти, мочь...),
- tvoriť správne tvary zvratných slovies, poznať rozdiely v porovnaní so slovenčinou (играть, остаться ...),
- časovať slovesá s príponou **-ова-, -ева-** (рисовать, танцевать...),
- časovať vybrané slovesá so zmenou kmeňovej spoluhlásky (писать- пишу, носить- ношу...),
- časovať vybrané neproduktívne slovesá (быть, пить, есть, дать, давать, ехать, жить, идти, открыть, надеть, стать, брать, вести, ждать, звать, петь...),
- rozlišovať a používať slovesá pohybu (идти - ходить, ехать - ездить ...),
- používať slovesá pohybu s predponami (выйти, уйти, приехать, доехать...),
- prakticky používať modálne slovesá (мочь, хотеть...),
- rozlišovať lexikálny význam dokonavých a nedokonavých slovies,
- tvoriť a používať správne tvary budúceho času slovies,
- tvoriť a používať správne tvary minulého času slovies,
- tvoriť rozkazovací spôsob slovies,
- tvoriť podmieňovací spôsob - minulý čas + častica **бы** (я бы написал...),
- transformovať vety s prídavnými a prechodníkmi na podradňovacie súvetia,
- rozlišuje slovesný rod – činný a trpný (Каменщики **строят** дом. Дом **строится** каменщиками.).

1.6 Príslovky

Žiak vie:

- tvoriť príslovky odvodzovaním od prídavných mien, podstatných mien, zámen, čísloviek a používať ich vo vetách,
- tvoriť a používať neurčité a záporné príslovky s časticami (-нибудь, -то, ни-, не-),
- používať predikatívne príslovky – modálne a stavové (надо, нужно, нельзя, невозможно, необходимо...) spolu s neurčitkom (с ним **нельзя говорить**, ему уже **нужно вернуться**, **надо** пока **подождать**, мне **стыдно лгать**, ...),
- používať **там – туда**,
- tvoriť 2. stupeň prísloviek: **-ее** (быстро – быстрее...), **-е** (громко – громче...), **-ше** (мало – меньше...), **более** + príslovka (интересно – более интересно...),
- tvoriť 3. stupeň prísloviek: **присловка +всех/всего** (шире всех/всего), **наиболее** + **присловка** (наиболее красиво).

1.7 Predložky

Žiak vie:

- používať predložky s podstatnými menami a zámenami, predložkovými väzbami vyjadriť predmetové a príslovkové vzťahy,
- význam predložiek **с, из, о, об, у, на, в, за, к, над, под, перед, по, до, вокруг, от, после, для, из-за, благодаря, за - до, в течение, кроме, мимо, несмотря на** a správne ich použiť,
- odlišnú formu predložiek interferujúcich so slovenským jazykom (**против, между, среди, около, через, при...**),
- používať a poznať predložky, ktoré sa viažu s jednotlivými pádmi,

- najdôležitejšie rozdiely preložiek v páde v slovenčine a ruštine - **po** kom/čom – **по** кому/чему – 3.р. (**ходить по** музеам...), **oproti** кому/čomu – **напротив** кого/чего – 2.р. (**напротив** театра...), **pre** koho/čo – **для** кого/чего – 2.р. (**для** мамы ...).

1.8 Spojky

Žiak vie správne používať vo vetách:

prirad'ovacie spojky:

- a) zlučovacie **и, тоже, также, да и, ни – ни, не только – но и, как – так и...**,
- b) odporovacie **но, а, же, тогда как, между тем как, однако, зато, всё-таки, всё же...**,
- c) vylučovacie **или, или-или, либо-либо, не то – не то, то ли – то ли, то – то...**,
- d) dôsledkové **поэтому, потому, значит...**,

podrad'ovacie spojky:

- a) časové **когда, как только, едва только, пока, до тех пор как, после того как, прежде чем...**,
- b) príčinné **так как, потому что, в силу того что, ввиду того что, в связи с тем что...**,
- c) podmienkové **если, если бы, раз...**,
- d) účelové **чтобы, только бы, лишь бы...**,
- e) prípustkové **хотя, несмотря на то, что, пусть...**,
- f) dôsledkové **настолько что, так что, вследствие чего...**,
- g) porovnávacie **чем, как, будто, словно, точно...**
- h) predmetové **что, как...**

1.9 Častice

Žiak vie správne používať častice a vyjadriť nimi:

- a) súhlas **да,**
- b) nesúhlas **не, ни, нет,**
- c) otázku **а? да? ну? ли? неужели? разве?**
- d) poukázanie na niečo **вот, вон,**
- e) spresnenie **именно, как раз,**
- f) obmedzenie **хоть, хотя бы, лишь, только,**
- g) expresívnosť **ведь, даже, же,**
- h) modálnosť **вряд ли, ну, пусть, пожалуй, мол.**

1.10 Citoslovčia

Žiak vie používať citoslovčia, ktoré vyjadrujú:

- pocity a nálady hovoriaceho: **ура, bravo, ах, хи-хи, ой, ох, ай, ай-ай-ай, увы, тьфу, фу, фа, гм, да нет, дудки!, караул!, ужас!, крышка!, здравствуй!, господи!, поди!, чёрт побери ...,**
- nabádanie, rozkaz, výzva, zvolanie: **алло, ц-сс, тс, чш, ш-ш, тш-тш, тихо, тише, чу!, брось/-те, полно, цыц, айда, эй, эх, ну, ну-ну-ну, но-но, ну-ка, вон, прочь, баста, шабаш, марш, вали, юрк, гоп, о-го-го, гэй, агу, кис-кис, тега-тега, цып-цып, ти-ти-ти, гудь-гудь-гудь, перекур-ша, бац, бух, стук...,**

- zvuky: мяу, кукареку, куд-куд-кудах, му-у, ква-ква, гав-гав, и-го-го, ку-ку, кря-кря, му-у, тик-так, буль-буль, бултых, динь-динь-динь, ха-ха-ха, бряк, бум, чмок.

2. Syntax (vetná skladba)

Žiak vie:

- tvoriť oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie vety,
- utvoriť z oznamovacích viet opytovacie a rozkazovacie vety,
- tvoriť kladné a záporné vety,
- vyjadriť úplný, čiastočný a zosilnený zápor vo vete (нет, не, ни),
- tvoriť súvetia,
- tvoriť vety s modálnymi slovami (нужно, надо, нельзя, необходимо, должен, придётся...),
- tvoriť pomocou spojok prirad'ovacie a podrad'ovacie súvetia,
- pretvoriť priamu reč na nepriamu a naopak, správne používať časticu **ли**,
- vyjadriť po rusky slovenské *byť*: он **был** писателем, мой брат – скульптор (nulové vyjadrenie), это **является** важной задачей, **есть** и другое решение, актёр дома (nulové vyjadrenie), **существует/имеется** другое решение, **стать, становиться, казаться, показать, оказать, слыть, считать, оставаться, остаться**
- vyjadriť po rusky slovenské *mat'*: у меня **есть** книга, у него насморк (nulové vyjadrenie), это **имеет** значение, **надо, нужно, должен, следует**, spojenia so slovesami **пользоваться, обладать**,
- vyjadriť nutnosť, možnosť, potrebu:
- **должен, обязан, вынужден, надо, нужно, приходится, не обязан, не вынужден, не надо, могу не + infinitív, могу, можно, не могу, нельзя, не должен, нельзя, можно, возможно, нельзя + infinitív, невозможно, должен, следует, необходимо...**,
- vykať: Почему **вы** опоздали? Где **вы** были? **Вы** очень добрый человек. **Вы** очень любезны.

Vytvoriť zápor:

- a) vetný – Он **не** любит кофе.
- b) členský zápor – Я читал **не** книгу **а** газету.

tvoriť väzby s infinitívom:

- a) po slovesách pohybu – после **идти, ходить, ездить, бежать, вернуться...**, (Садитесь с нами обедать.)
- b) po slovesách vyjadrujúcu vôľu – после **просить, советовать, предлагать, приказать, заставить, разрешить, позволить...** (Она обещала ему придти.),
- c) po slovesách označujúcich začiatok, pokračovanie alebo koniec deja – после **начать, начинать, продолжать, кончиться, кончать, перестать...** (Продолжайте читать.),
- d) so slovesom **любить** – (Я люблю читать стихи.),

tvoriť väzby na rozdiel od slovenčiny bez infinitívu:

- a) v spojení so slovesami **пойти, идти** – (Иди посмотри!)
- b) po slovesách **видеть, слышать** – (Я видел, как она рисует.)

tvoriť väzby odlišné od slovenčiny:

- a) s 2. pádom: **ждать помощи, желать чего, слушать кого...**,
- b) s 3. pádom: **радоваться чему, сочувствовать кому, улыбаться кому...**,
- c) so 4. pádom: **извинить кого, благодарить кого, продолжать что...**,
- d) so 7. pádom: **болеть чем, интересоваться чем, торговать чем...**,

vhodne používať ustálené slovné spojenia – **время от времени, с глазу на глаз, шаг за шагом, изо дня в день, нога в ногу, носом к носу...**,
 rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými slovesami bez predložky: **желать, просить, добиться, ждать, не слышать чего?, поздравлять, благодарить, забыть, просить кого?, болеть чем? за кого?, владеть чем?, владеть чем?, увлекаться чем?, руководить чем?, ...**
 rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými podstatnými menami bez predložky: **памятник кому.**

Interkultúrne vedomosti

Žiak pravidelne sleduje dianie v klasickej aj súčasnej ruskej a slovenskej kultúre – v maliarstve, literatúre, filme, umeleckej fotografii, hudbe... Osvojí si jednotlivé osobnosti, diela, pojmy a ich obsah tak, aby im rozumel pri komunikácii, vedel ich správne identifikovať, zaradiť a využiť v ústnej a písomnej reči.

Umelecká kultúra		
Literatúra	Spisovatelia	Dielo
	автор неизвестный	Слово о полку Игореве
	А. С. Пушкин	Евгений Онегин, Медный всадник, К. А. П. Керн, Борис Годунов, Капитанская дочка, Сказка о царе Салтане, Сказка о рыбаке и рыбке
	М. Ю. Лермонтов	Парус, Демон, Герой нашего времени
	Н. В. Гоголь	Ревизор, Мёртвые души, Тарас Бульба, Шинель
	Ф. М. Достоевский	Белые ночи, Преступление и наказание, Идиот, Братья Карамазовы
	И. С. Тургенев	Муму
	Л. Н. Толстой	Война и мир, Анна Каренина, Воскресение, Сказки
	А. П. Чехов	Чайка, Дядя Ваня, Вишнёвый сад, Три сёстры, Ванька, Спать хочется, Хамелеон
	М. Горький	Макар Чудра, Легенда о Данко, Детство, Мои университеты, Старуха Изергиль
	А. А. Блок	Двенадцать
	С. А. Есенин	Поэма: Анна Снегина, Стихи: Письмо к матери, Москва кабацкая...
	В. В. Маяковский	Стихи: Флейта - позвоночник, Облако в штанах, Стихи о советском паспорте
	В. Хлебников	Заклятие смехом
	И. Ильф, Е. Петров	Золотой телёнок, Двенадцать стульев
	М. А. Шолохов	Судьба человека, Тихий Дон
	А. И. Солженицын	Один день Ивана Денисовича, Архипелаг ГУЛАГ
	А. А. Ахматова	Стихи - выбор
	Б. Л. Пастернак	Доктор Живаго
	М. И. Цветаева	Стихи: Анне Ахматовой, Бабушке, Встреча с Пушкиным...
И. А. Бунин	Рассказы - выбор	
И. А. Бродский	Стихи - выбор	
Б. Ахмадулина	Стихи - выбор	

	М. А. Булгаков	Мастер и Маргарита, Собачье сердце
	В. Г. Распутин	Рудольфио, Живи и помни
	Е. А. Евтушенко	Ягодные места, выбор из поэзии
	В. С. Высоцкий	Я не люблю, На братских могилах не ставят крестов, Кони привередливые, На границе с Турцией или с Пакистаном, Если друг оказался вдруг, Спасите наши души, ...
	И. Денежкина	Дай мне!

Výtvarné umenie		
Maliari	Рублёв	Троица
	Репин	Не ждали, Бурлаки на Волге, Портрет Толстого, Портрет Мусоргского, Иван Грозный и его сын Иван, Запорожцы пишут письмо турецкому султану, ...
	Крамской	Неизвестная, Христос в пустыне, ...
	Суриков	Переход Суворова через Альпы, Утро стрелецкой казни, ...
	Левитан	Золотая осень, Берёзовая роща, ...
	Куинджи	Берёзовая роща, Море. Крым, ...
	Шишкин	Берёзовая роща, Дубовая роща, Рожь, Утро в сосновом лесу,
	Серов	Девочка с персиками, Пётр I, Анна Павлова, ...
	Васнецов	Алёнушка, Богатыри, Иван-Царевич на Сером Волке, Прощание Олега с конем, ...
	Перов	Тройка, Проводы покойника, Приезд гувернантки в купеческий дом, ...
	Саврасов	Грачи прилетели
	Шагал	Автопортрет, День рождения, Синий дом, Вечер у окна, Летящая повозка, Над городом, Прогулка, ...
	Кандинский	Москва, Казаки, Жёлто-красно-голубое, Композиция VII, ...
	Малевич	Крестьянки с ведрами, Чёрный супрематический квадрат, Супрематическая композиция,...
	Врубель	Демон, Царевна-Лебедь, Тамара и Демон
	Дейнека	Бег
	Тоиндзе	Родина – мать зовёт
	Неизвестный	Д. Шостакович
	Перов-Водкин	Купание красного коня,...
		Попова
	Романова	Автопортрет
	Гончарова	В мастерской художника

Sochári: Muchinová (Robotník a kolchoznička), Golubkinová, Neizvestnyj...

Grafici, ilustrátori, fotografi: Favorskij, Verejskij, Rodčenko...

Architekti: Baženov, Rastrelli, Meľnikov, Tatlin, Ceretelli (Maněžne námestie)...

Hudba

Hudobní skladatelia: Glinka, Borodin, Rimskij-Korsakov, Musorgskij, Čajkovskij, Prokofiev, Rachmaninov, Šostakovič, Stravinskij...

Hudobné diela: Ivan Susanin, Knieža Igor, Sadko, Rozprávka o cárovi Saltánovi, Boris Godunov, Eugen Onegin, Labutie jazero, Spiaca krásavica, Luskáčik, Rómeo a Júlia, Popoluška, Vták-ohnivák, Petruška, Svätenie jari, Peter a vlk, Leningradská symfónia, Obrázky z výstavy...

Interpreti: Šal'apin, Obrazcovová, Richter, Ojstrach, Rostropovič...

Autorská pieseň: Vysockij, Okudžava, Pugačevová...

Balet: Plisecká, A. Pavlovová, Uľanovová, Nižinskij, Ňurejev, Baryšnikov...

Divadelné a filmové umenie

Režiséri a herci: Stanislavskij, Ľubimov, Mejerchold, Jermolovová, Ezejnštejn, Alexandrov, Orlovová, Tarkovský, Bondarčuk, Bodrov, Šukšin, Smoktunovskij, Končalovskij, Michalkov, Obrazcov, Menšikov, Maškov, Vachtangov, Tabakov,...

Filmy: Krížnik Potemkin, Andrej Rubľov, Ivanovo detstvo, Osud človeka, Balada o vojakovi, A rána sú tu tiché, Kaukazský zajatec, Unavení slnkom, Anna Karenina, Žeriavy tiahnu, Malá Viera, Štyridsiaty prvý, Krutá romanca, Kaukazská zajatkyňa, Služobný román, 12, Barbier Sibírsky, Solaris, Červená kalina, My, z budúcnosti...

Zberatelia a organizátori kultúrneho života v Rusku:

Mamontov, Morozov, Tretiakov, Ďagilev, Botkin, Ščukin, Bachrušin...

Historická kultúra

Osobnosti ruskej histórie a politického života: Nestor, Oleg, Vladimír, Jaroslav Múdry, Vladimír Monomach, Ivan IV. Hrozný, Dmitrij Donskoj, Alexander Nevskij, Jurij Dolgorukij, Peter I., Katarína II., Alexander II., Mikuláš II., Suvorov, Kutuzov, Lenin, Stalin, Kolontajová, Žukov, Chruščov, Brežnev, Gorbačov, Jeľcin, Lichačov, Sacharov

Udalosti: Kyjevská Rus, Prijatie kresťanstva, Kulikovská bitka, Moskovská Rus, Lžidimitriáda, Impérium Romanovovcov, Bitka pri Slavkove 1805, Vlastenecká vojna 1812, Povstanie dekabristov 1825, Zrušenie nevoľníctva 1861, Revolúcia 1917, Veľká vlastenecká vojna, Obdobie odmäku (otpeľ), Perestrojka...

Geografická kultúra a umelecko-historické pamiatky miest

Pohoria, jazerá, rieky, polostrovy, ostrovy: Ural, Kaukaz, Altaj, Volga, Jenisej, Don, Neva, Angara, Lena, Ob, Irtyš, Amur, Bajkal, Oněšké a Ladožské jazero, Kaspické more, Kamčatka, Čukotka, Tajmír, Kola, Sachalín, Kurily...

Nové a staré názvy veľkých miest a oblastí: Moskva, Sankt-Peterburg, Leningradská oblasť, Kaliningradská oblasť, Jakutsko - Sacha, Nižný Novgorod, Jekaterinburg, Volgograd, Kiži, Kolomenskoje, Zolotoje koľco, Sergijev Posad - Zagorsk, Novgorod, Vladivostok, Murmansk, Michajlovské, Jasná Poľana, Čajkovského dom-múzeum v Kline, Petrodvorec, Cárske Selo, Penaty, Przevalsk, Melichovo, Abramcevo...

Pamiatky Moskvy a Petrohradu: Chrám Vasilija Blaženého, Kremľ, Červené námestie, Veľké divadlo, Malé divadlo, Detské divadlo, Divadlo Obrazcova, Tretiakovská galéria, MGU, Šeremetievo 2, Lužniki, Puškinovo múzeum výtvarného umenia, Ostankino, Arbat, Novodevičí cintorín a kláštor, Divadlo na Taganke, Chrám Krista Spasiteľa, moskovské metro, Historické múzeum, Monument Petra I., Puškinov pamätník, Medený jazdec, Ermitáž, Zimný palác, Smoľný palác, Alexandrovský stĺp, Zajačí ostrov, Petropavlovská pevnosť, Ruské múzeum, Nevský prospekt, Isaakijejský chrám, Piskarevský cintorín, Letný sad, Mariinské divadlo, Admiralita...

Veda a technika

Osobnosti: Lomonosov, Mendelejev, Mičurin, Pavlov, Landau, Ciolkovskij, Pirogov, Kurčatov, Tupolev, Koroľov, Gagarin, Tereškovová, Filatov, Amosov...

Lingvokulturológia

Pojmy: matrioška, chochloma, palech, žostovské podnosy, dymkovská hračka, bogorodská hračka, pavlovska šatka, vologodské krajky, sarafan, valenky, lapti, ušanka, balalajka, samovar, bliny, boršč, peľmene, šči, kvas, sočeľnik, Maslennica, Roždestvo, venčanije, Pascha, pascha, novoseľje, "baňa", trojka, sputnik, lunochod, biele noci, kopejka, rubel', peredvižniki, Mocná hřstka, Koník-hrbáčik, sedemmil'ové čižmy, obrus prestri sa, šapka-nevidimka, Ivanuška Duračok, Košcej Nesmrteľný, Vasilisa Prekrásna (Premúdra), lietajúci koberec, ZAGS, MCHAT, ZSSR, SNŠ, NEP, „Sovremennik“, Ruské sezóny, Dubna, Hviezdne mestečko, Ruská federácia, Federálne zhromaždenie, Rada federácie, Štátna дума, glasnosť, perestrojka...

Úpravy cieľových požiadaviek z ruského jazyka úroveň C1 pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

žiaci so sluchovým postihnutím

Počúvanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú auditívnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia.

Zvuková stránka jazyka

Požiadavky súvisiace s výslovnosťou sa upravujú a nepresnosti výslovnosti v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v ruskom jazyku.

žiaci so zrakovým postihnutím

Tematické okruhy

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Čítanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v ruskom jazyku.

Nepresnosti výslovnosti a plynulosti reči v interpretovaní textu sa nehodnotia.

žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s vývinovými poruchami učenia

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s poruchami správania

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s poruchami aktivity a pozornosti

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Literatúra

1. GÁBRIŠOVÁ, E. a kol. 2009. *Pedagogická dokumentácia z ruského jazyka Úroveň B2*. Štátny pedagogický ústav: 2009. 86 s. ISBN 978-80-89225-91-0.
2. RIES, L.; KOLLÁROVÁ, E. (eds.) *Svet cudzích jazykov DNES. Inovačné trendy v cudzojazyčnej výučbe*. DIDAKTIS, 2004. 188 s. ISBN 80-89160-11-5.
3. *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie*. Bratislava: ŠPÚ, 2006. 252 s. ISBN 80-58756-93-5.
4. SOVÁKOVÁ, J. a kol. *Prehľad ruskej literatúry*. Fraus: 1999.
5. Kol. autorov. *Rusko-slovenský frazeologický slovník*. Slovenské pedagogické nakladateľstvo: 1998.
6. Kol. autorov. *Rusko-slovenský a slovensko ruský veľký slovník*. Lingea: 2011. 1357 s. ISBN 978-80-89323-27-2.
7. Kol. autorov. *Slovensko-ruský hovorník*. Lingea: 2008. 399 s. ISBN 978-80-89323-05-0.